

Iktatószám		Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztályozás	
		Szerző		Tárgy	
		Cím <i>A járványok oka</i>		614.522	
		Forrás: <i>Pesti Hírlap</i>		Hely	
		<i>Bp</i> <i>1912. IX. 12</i>		Idő	
(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.)	
				Oldalsz.	
				Személy	
				Helyszám	

— (A járványok oka.) Budapesten megnyíltak az iskolák és megkezdődött a vörheny. Meghűvösödött az idő és máris megkezdődött a difteritisz. Ha elolvassa valaki a mult évi újságokat, a mostani dátummal ugyancsak azt olvassa, hogy tavaly is megjelent ilyenkor a tavasszal kissé szünetelni kezdő járvány. Nem kell nekünk, laikusoknak, törni rajta a fejünket, városi urak és elismert nevű professzorok számoltak be a legutóbbi két évben arról, hogy Budapesten olyan százalékban szedi áldozatait a gyermekjárványok sorozata, hogy az páratlanul áll a statisztikában. Rosszabb a percentuációnk a péterváriánál és rosszabb a bukarestinél. A scarlatina világszerte annyira meg van fékezve, mint a többi járvány: nálunk ma is úgy pusztít, mintha a keresztes hadjárat korában élnénk. A főváros tisztí orvosja minapi nyilatkozatában azt mondja, hogy e járványnak főleg az az oka, hogy a pesti piszok terjeszti és a piszok okozza azt, hogy nem lehet neki gátat vetni. Lehet, hogy orvosi elmélet alapján igaz ez is, de akkor csodálatra méltó, hogy például miért nem halt ki Nápoly, mely ezerszer piszkosabb, mint Fiume.

Nem tudjuk, megfigyelte-e valaki, hogy nálunk a nyilvánosság előtt mennyire divatos a novella. Legyen az scarlatina, vagy akármi más, mi azt mind novellisztikusan intézzük el. Azt mondják már évek óta, hogy itt nagy a piszok, ezt megnovellázzuk és végeredményben őszszel és tavasszal megjönnek a tavalyi járványok. Vajon a budapesti nagy nyomorúság, mely szinte páratlan, nem munkál itt szintén közre?

Erre azt mondhatná valaki, hogy hiszen

másutt is vannak szegény emberek és kis falvakban még nagyobb nyomorúságokat lehet találni. Tévedés! Igaz, hogy másutt nagyon szegény ember a munkanélküli ember, másutt nagyon nyomorult ember a kézi munkás; akinek nincs más mestersége, mint hogy napról-napra valami napszámot keressen magának. Másutt vannak szegény városrészek, vannak nyomorgó emberek által lakott utcák. Nálunk ellenben nyomorog egy pár ezer, keresettel és mesterséggel bíró polgárember, akinek lakása a szegénység ríktó otthona és existenciája a sirig tartó biztos nélkülözés.

Ez egy újonnan kialakult osztály: alapítói részben azok a háziurak, akik a polgárságot kikizsarolták, azok az élelmiszer árusok, akik a szája elől veszik el a falatot, az a kereskedelem, mely ötven percentes áremeléssel maga is tönkre megy.

Tessék körülnézni a városban: tavaly ősz óta átlagos emelkedése a megélhetésnek minimális harminc percent. Ennyivel szökkent fel minden áru beszerzési ára. Még csak egy éve az átlagos pesti cipő ára tizenöt korona volt, az ősz beállta óta ez az ár felment huszonkét koronára. A ruhaféle épen felével szökkent fel, a fehérmű kimondottan harminc százalékkal, a kalapáru tizenöt percenttel. A piaci árakat nem lehet ellenőrizni, még kevésbé megadni. A cselédbér szintén nagyszerű szökésekkel halad felfelé. És mindezekhez jön a lakásnyomorúság.

Mindennek pedig mi köze a scarlatinához? Az, hogy a tisztaság drága dolog és a pesti embernek az is nehéz, hogy enni tudjon adni a gyermekeinek: az egészség ápolására alig lehet gon-

dolnia. A lakása szegény, mert ma már sikerült kifejlesztenünk egy olyan lakásépítést, hogy annak minden szobája barlang és három barlangos lakást csak úgy vehet ki a budapesti polgár, ha azokból egyet kiad albérebe. Tessék elképzelni, hogy a scarlatina milyen csodaszépen fejlődhet ezekben a 16 négyzetméteres odokban.

A novella-stilushoz hozzátartozik, hogy banketteken a város urai kijelentsék, hogy „Budapest ózondús hegyvidéke” maga az áldás és menjenek oda az emberek lakni. E novellával szemben aztán a dolog úgy áll, hogy nem az ózondús hegyvidékre, de a város másik részébe is csak úgy jutunk el már esti tizenegy után, ha jó falusi módra kutyagolunk a városon át, mert csak a jó isten tudná megmondani, hogy miféle közlekedési eszközzel jussunk haza: villamos ilyenkor már nem jár, a bérkocsi negyedórás uton kérhetetlenül elakad, mert a lova gyaláza-

PESTI HIRLAP

tosan kihajszolt gebe, a még nem létező autotaxi ára pedig jórészt csak a sikkasztók, zsarolók és szédelgők zsebének felel meg. Az állam szintén igyekezett nyakonteremteni ózondús környékbeli lakásaink reményét, mert a mostani drága vasuti tarifával csak az utazhatik, aki nem fél a közelgő esőtől, lévén az is novella, hogy a mi vasutunk ma is olcsóbb, mint a külföldi. Ott lehet menni harmadosztályon is, nálunk ellenben csak az mehet, akinek gyomra elbirja a förtelmes piszkot, a személyzet nyers mođorát és a többi magyar di-csőséget.